

Vezetői engedély orvosi érvényességi idejének lejárta

1. Bevezető

A mai rohanó világban a gyanútlan, felületes szemlélőnek fel sem tűnik a vezetői engedélyen egy nagyon lényeges körülmény, nevezetesen az orvosi érvényességi idő. A vezetői engedélyen ugyanis két érvényességi idő szerepel. Az egyik maga az okmányok az érvényessége, mely az első oldalon található, a másik pedig az un. 11-es rovat, vagyis az adott kategóriához tartozó orvosi érvényességi idő¹. A két dátum eltérhet egymástól akár napokkal, hónapokkal, de évekkel is.² Az eltérés oka, hogy az első oldalon lévő érvényességi idő akár 10 év is lehet, mivel a kártyás vezetői engedély lakcímkártyával együtt Magyarország területén személyi azonosításra alkalmas okmányként is használható, és ezen funkció érvényességének idejét jelöli az első oldal. Egyébiránt az idei év január 1-től a probléma úgy került orvoslásra, hogy a vezetői engedély megújításakor az ügyfél születési dátumához (hónap és nap) igazítják az orvosi érvényességet.

Az orvosi érvényességi idő lejártára figyelemmel országsszerte számos feljelentéssel él a rendőrség (mint szabálysértési hatóság), illetve számos helyszíni bírság kerül kiszabásra. A Debreceni Járásbíróságon folyamatban volt ügyek tapasztalatai szerint két eltérő gyakorlati megoldások alakultak ki ezen cselekmények jogi minősítése kapcsán.

2. Jogi szabályozás

Mint említettem a gyakorlatban kétféle megoldás alakult ki annak jogi minősítésére, ha az eljárás alá vont személy az általa vezetett gépjárművel úgy vesz részt a közúti közlekedésben, hogy vezetői engedélye orvosi érvényességi ideje lejárt.

Az egyik szerint a cselekmény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 224. § (1) bekezdésében meghatározott, közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértésnek minősül, míg a másik szerint a Szabs. tv. 225. § (1) bekezdésében meghatározott, közúti közlekedési igazgatási szabályok megsértése szabálysértés megállapításának van helye.

A helyes minősítés megállapításához elengedhetetlen a vonatkozó szabályozások ismerete, mely az alábbi:

A *Szabs. tv. 224. § (1) bekezdése* kimondja, hogy aki a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendeletben (a továbbiakban: KRESZ) meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217-222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg, szabálysértést követ el.

Ezen rendőrségi hatáskörbe tartozó szabálysértés védett jogtárgya a közlekedésbiztonság és a közlekedés rendje. A kerettényállást kitöltő jogforrás a KRESZ.

A kisebb fokú megsértést a jogalkalmazók előszeretettel hívják „közlekedési egyéb” szabálysértésnek, mert a kiemelt és nevesített szabálysértéseken kívül csaknem az összes KRESZ szabálytalanság ezen § alá tartozik. Ez a legnagyobb és legbonyolultabb tényállás. Nemcsak ezért, mert a jogellenes magatartások száma száz fölött van, hanem azért, mert ezeket három jogi megoldás szerint kell elbírálni:

- a) az elkövetési magatartások felét a hivatkozott § és a Szabs. tv. büntetékiszabási elvei alapján kell elbírálni.
- b) mintegy ötven szabálysértést a hivatkozott § alapján, de kötelező mértékű helyszíni- vagy pénzbírsággal kell szankcionálni az egyes közlekedési szabálysértések miatt alkalmazandó szabálysértési pénzbírság, illetve helyszíni bírság kötelező mértékéről, valamint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvénnyel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról a 63/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet szerint.
- c) Fél tucat szabályszegésre a Szabs. tv. nem alkalmazható, mert közigazgatási bírságot kell kiszabni a közigazgatási bírsággal sújtandó közlekedési szabályszegések köréről, az e tevékenységekre vonatkozó rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, felhasználásának rendjéről és az

1 Vagyis az az időpont, amíg a háziorvos a vezetésre jogosultság időtartamát megállapította. Ezt természetesen nemcsak az egészségügyi állapot, hanem a jogszabályban meghatározott intervallum is befolyásolja a közúti járművezetők egészségügyi alkalmasságának megállapításáról szóló 13/1992. (VI. 26.) NM rendelet alapján.

2 A http://hir6.hu/cikk/87252/onnek_meddig_ervenyes_a_jogositvanya honlap 2017. július 6-i állapota.

ellenőrzésben történő közreműködés feltételeiről szóló 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Közigbír.) szerint.³

A szabálysértést elkövetheti bárki, a járművezető, a gyalogos, a jármű üzemeltetője, sőt van olyan tényállás, ahol az utas is felel.

A tényállás sajátosságát az adja, hogy a „maradék elv” alapján mindazon közlekedési szabálytalanság a jelen § szerint minősítendő, ami nem meríti ki a közlekedés rendjének megzavarása szabálysértést, és nem tartozik a közigazgatási bírságolás hatálya alá. A gyakorlat segítése érdekében a jogszabályhelyhez fűzött kommentár részletesen, táblázatba szedve tartalmazza azon közlekedési szabálytalanságokat melyeket e tényállás keretében kell szankcionálni. Lényegében tehát amit a kommentár nem sorol a táblázatba, azt bizonyosan nem ezen szabálysértésként kell elbírálni.

A másik gyakorlati megoldást a Szabs. tv. 225. § (1) bekezdése jelenti, melynek értelmében aki a külön jogszabályban meghatározott közúti közlekedési igazgatási szabályokat megsérti, szabálysértést követ el.

Ezen ugyancsak rendőrségi hatáskörbe tartozó szabálysértés védett jogtárgya a nyilvántartások pontosságához fűződő érdek és a rendészeti igazgatás.

Ezen kerettényállást tartalommal a közúti közlekedés nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Kknyt.), a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: törvény), valamint a közúti közlekedési igazgatási feladatokról a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII.28.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Kkir) tölti ki.

Az elkövetési magatartások a járművel, a járműokmányokkal, a vezető személyével és a vezetői engedéllyel kapcsolatos előírások megsértésére terjednek ki, melyek az alábbiak:

- a) A bejelentési kötelezettség elmulasztása a Kknyt. 33. §-ába ütközik.
- b) Külföldi rendszámú jármű tartós használata a Kkt. 23. § (6) bekezdésébe ütközik.
- c) A vezetői engedéllyel kapcsolatos előírások megszegése a Kkir. több §-ába ütközik.
- d) A járművel kapcsolatos előírások megszegése a Kkir. 104. §-ába ütközik.
- e) *A járművezetéssel kapcsolatos kötelezettségek megszegése a Kkir. 113. §-ába ütközik.*

Jelen cikk szempontjából kizárólag a c) pontban írt körülmények azok, amelyek a vizsgálat tárgyát képezik.

3. A probléma gyakorlati megoldása

A cselekmények Szabs. tv. 224. § szerinti minősítése nem elfogadható az alábbiakra figyelemmel.

A tényállásokat vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a Szabs. tv. 224. §-a egy általánosabb tényállásnak tekinthető a Szabs. tv. 225. §-ához képest, mely utóbbi speciálisabb tényállásnak tekinthető. Ez a tény mely megmutatkozik a védett jogi tárgyak szűkebb körében is.

Mindezen túl a Szabs. tv. 225. §-hoz fűzött kommentár releváns része⁴ is erre enged következtetni, mely az alábbiakat fejt ki:

A lejárt érvényességű vezetői engedéllyel történő közlekedés a Kkir. 29. § (1) bekezdésébe ütközik, mely szerint a vezetői engedély a következő határidőig jogosít vezetésre:

- a), a vezetői engedély kategória érvényessége az előírt orvosi vizsgálaton megállapított egészségi alkalmassági időpontig, de a „C1”, a „C1E”, a „C”, a „CE”, a „D1”, a „D1E”, a „D” és a „DE” vezetői engedély kategóriák esetében a vezetői engedély kiállításától számított legfeljebb 5 évig, egyéb vezetői engedély kategóriák esetében legfeljebb 10 évig,
- b), nemzeti kategóriában – a „TR” és a „V” kategória kivételével – a vezetői engedély érvényességi időpontjáig, de legfeljebb a vezetői engedély kiállítását követő 10 évig.

Tehát elsősorban az előírt orvosi vizsgálaton megállapított egészségi alkalmassági időpont határozza meg azt az időpontot, ameddig a gépjárművezető vezethet.⁵ Itt szükséges utalni a bevezetőben írt azon körülményre újból, hogy a gépjármű vezetőknek nagy körültekintéssel kell vizsgálni

3 A <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/353/id/A13Y1437.KK/ts/20160710/lr/224> honlap 2017. július 6-i állapota.

4 A <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/353/id/A13Y1437.KK/ts/20160710/lr/224> honlap 2017. július 6-i állapota.

5 Ezen megállapítással összhangban van a Kkir. 5. § (5) bekezdésének a) pontja is, mely szerint a vezetői engedély vezetési jogosultság igazolására a vezetői engedély hátoldalán a 11. pontban feltüntetett kategória érvényesség időpontjáig alkalmas, amely az egészségi alkalmassági vizsgálaton megállapított időpont,

okmányuk érvényességét, nem összekeverve a két típusú érvényességi időt.

Ennek következtében egyértelműen megállapítható, hogy egy igazgatási szabály megsértéséről van szó ezen esetekben.

Ekként a helyszíni bírság nyomtatványon a Szabs. tv. 225. § felhívása, az elkövetett szabálysértés megnevezéseként a közúti közlekedési igazgatási szabályok megsértése, valamint a Kkir. 29. § (1) bekezdés a), vagy b) pontjának felhívása szükséges a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint az ahhoz kapcsolódó egyes rendelet módosításáról szóló 22/2012. (IV.13.) BM rendelet 20. § (3) bekezdés c) pontja értelmében az ugyanott írt egyéb tartalmi elemek feltüntetése mellett, míg a felelősséget megállapító határozatokban a fenti jogszabályhelyeken alapuló határozat meghozatala indokolt.

Debrecen, 2017. július 10.

Dr. Kálmánczi Antal János